

ביאור בדרך אפשר

39 המותרים באכילה שכאשר אוכלים אותם לשם שמים מעלים אותם לקדושה,
 40 ויש שלוש קליפות טמאות לגמרי שאין בהם טוב כלל והם שורש הקיום
 41 והחיות של הדברים הטמאים האסורים באכילה **שְׁאִין לָהֶם עֲלֵיהָ**
 42 **לְעוֹלָם** (8), ולפירות השנה החמישית המותרים באכילה יש יתרון לא רק
 43 לגבי פירות שלוש השנים הראשונות
 44 האסורים באכילה **אֲלֵא אֶפִילוֹ**
 45 **לְגַבֵּי הַפִּירוֹת דְּשָׁנָה**
 46 **הֶרְבִּיעִית, עִם הַיּוֹתֵם** פירות
 47 השנה הרביעית **(לֹא רַק מוֹתָרִים**
 48 **בְּאֲכִילָה, לְהַיּוֹתֵם מְקַלֶּפֶת**
 49 **נוֹגֵה שְׁאֲפָשָׁר לְהַעֲלוֹתָהּ**
 50 לקדושה אם אוכלים אותם כראוי, לשם
 51 שמים, **אֲלֵא יִתְּרָה מִזֶּה קוֹדֵשׁ**
 52 **הַלּוּלָיִם לְהוֹנֵי** וזאת למרות
 53 שפירות השנה החמישית הם חולין
 54 ולא קודש, **וּבְגִלְל מַעֲלַת**
 55 **הַפִּירוֹת דְּשָׁנָה הַחֲמִישִׁית,**
 56 **הַגֵּה תְּכִלִּית הַמַּצּוֹה דְּבִשְׁנָה**
 57 **הֶרְבִּיעִית גו'2** המצווה לנהוג
 58 בפירות השנה הרביעית קדושה
 59 **מִתְּבַטֵּאת בְּכָךְ שְׁבִשְׁנָה**
 60 **הַחֲמִישִׁית גו'1** תהיה תוספת של
 61 תבואה ופירות, כפי שיתבאר להלן.
 62 **וּכְפִי שְׁמֵבָאָר רַבְּנֵי הַזֶּקֶן**
 63 **בְּלִקוּטֵי תוֹרָה9** בפרשה זו,
 64 **שְׁהַפִּירוֹת דְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים**
 65 **הֶרְאִשׁוּנוֹת הֵם פְּנֵגֵד שְׁלֹשָׁה**
 66 **עוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יִצִּירָה-עֲשִׂיָּה**
 67 שלוש העולמות הרוחניים הכלליים
 68 שלמטה מעולם האצילות, ובעוד
 69 שבעולם האצילות הכול בטל האלוקות
 70 בביטול מוחלט ואין כל נתינת מקום
 71 למציאות אחרת, ואילו בעולמות
 72 בריאה-יצירה-עשייה, יש נתינת מקום
 73 ל'ישות' ר'מציאות', בכל אחד
 74 משלושתם לפי ענייניו **(שְׁמֵהֶם**
 75 **משלוש העולמות בריאה-יצירה-עשייה**
 76 **יְכוּלָה לְהִיּוֹת** על ידי צמצומים רבים של האור האלוקי **יְנִיקָה** תוספת

ביאור בדרך אפשר

1 אודות איסור אכילת פירות העץ בשלוש שנותיו הראשונות, איסור 'ערלה',
 2 נאמר בפרשת השבוע:
 3 **וּבִשְׁנָה הַחֲמִישִׁית לְנִטִיעַת הָעֵץ תֹּאכְלוּ אֹת פְּרִי הַלְּהוֹסִיף לָכֶם**
 4 **תְּבוּאָתוֹ גו'1, שְׁזָהוּ אֲכִילַת פִּירוֹת הָעֵץ בְּשֵׁנָה הַחֲמִישִׁית הַשְּׂכָר עַל**
 5 **זֶה שְׁשָׁלֹשׁ שָׁנִים** ראשונות
 6 לקיומו של העץ **יְהִי לָכֶם פִּירוֹת**
 7 **הָעֵץ עֲרָלִים לֹא יֵאָכֵל, וּבִשְׁנָה**
 8 **הֶרְבִּיעִית2 יְהִי כָּל פְּרִי שֶׁל**
 9 **הָעֵץ קָדֵשׁ הַלּוּלָיִם לְהַ"3**
 10 **(שְׁאִינוּ נֹאֲכָל פְּרֵי הַשְּׁנָה הֶרְבִּיעִית**
 11 **חוּץ לְחֻמַּת יְרוּשָׁלַיִם כו'4**
 12 ויש לו דינים נוספים הנובעים מכך
 13 שהוא פרי קדוש), **וְהִינּוּ,**
 14 **שְׁהַפְּנָה וְהַתְּכִלִּית** המטרה
 15 הסופית **דְּמַצּוֹת אֵלוֹ** איסור ערלה
 16 בשלוש השנים הראשונות וקדושת
 17 הפירות בשנה הרביעית **הִיא**
 18 **הוֹסֵפֶת הַתְּבוּאָה** בכמות גדולה
 19 יותר מהרגיל **בִּשְׁנָה הַחֲמִישִׁית5**,
 20 **וּמִזֶּה** שהתוספת בשנה החמישית
 21 היא שכר על השנים הקודמות **מוֹבָן**
 22 **(בְּפִנְיָמוֹת הָעֲנִינִים6** במשמעות
 23 הפנימית של הדברים), **שְׁהַפִּירוֹת**
 24 **דְּשָׁנָה הַחֲמִישִׁית יֵשׁ בָּהֶם**
 25 **עֲלוֹי מַעֲלָה וִיתְרוֹן לֹא רַק לְגַבֵּי**
 26 **הַפִּירוֹת הָאֲסוּרִים דְּשָׁלֹשׁ שָׁנֵי**
 27 **עֲרָלָה** שלוש השנים הראשונות בהם
 28 אסור לאכול מהפירות **(שְׁהֵם פִּירוֹת**
 29 **הָעֵרְלָה כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֲסוּרִים**
 30 **בְּאֲכִילָה שְׁחִיּוֹתֵם הִיא מִשְׁלֹשׁ**
 31 **קְלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת לְגַמְרֵי7**
 32 כוחות הטומאה והסטרא אחרא, הצד
 33 האחר שאינו צד הקדושה, נקראים
 34 'קליפות' (כי הם מעלימים ומסתירים
 35 על האלוקות כשם שהקליפה מכסה על
 36 הפרי) ובקליפות עצמן יש שתי דרגות
 37 כלליות, קליפת 'נוגה' לשון אור, כי
 38 מעורב בה גם מעט טוב, והיא שורש הקיום והחיות של הדברים הטהורים

בס"ד. שבת פרשת קדושים, ו'

אייר (מאמר א), ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

1 **וּבִשְׁנָה הַחֲמִישִׁית תֹּאכְלוּ אֹת פְּרִי הַלְּהוֹסִיף**
 2 **לָכֶם תְּבוּאָתוֹ גו'1, שְׁזָהוּ הַשְּׂכָר עַל זֶה**
 3 **שְׁשָׁלֹשׁ שָׁנִים יְהִי לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכֵל,**
 4 **וּבִשְׁנָה הֶרְבִּיעִית2 יְהִי כָּל פְּרִי קָדֵשׁ הַלּוּלָיִם**
 5 **לְהַ"3** (שְׁאִינוּ נֹאֲכָל חוּץ לְחֻמַּת יְרוּשָׁלַיִם כו'4),
 6 **וְהִינּוּ, שְׁהַפְּנָה וְהַתְּכִלִּית** דְּמַצּוֹת אֵלוֹ הִיא
 7 הוֹסֵפֶת הַתְּבוּאָה בִּשְׁנָה הַחֲמִישִׁית5. וּמִזֶּה מוֹבָן
 8 (בְּפִנְיָמוֹת הָעֲנִינִים6), **שְׁהַפִּירוֹת דְּשָׁנָה**
 9 **הַחֲמִישִׁית יֵשׁ בָּהֶם עֲלוֹי לֹא רַק לְגַבֵּי הַפִּירוֹת**
 10 **הָאֲסוּרִים דְּשָׁלֹשׁ שָׁנֵי עֲרָלָה (שְׁהֵם כְּכֹל הַדְּבָרִים**
 11 **הָאֲסוּרִים שְׁחִיּוֹתֵם הִיא מִשְׁלֹשׁ קְלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת**
 12 **לְגַמְרֵי7** שְׁאִין לָהֶם עֲלֵיהָ לְעוֹלָם8), **אֲלֵא אֶפִילוֹ**
 13 **לְגַבֵּי הַפִּירוֹת דְּשָׁנָה הֶרְבִּיעִית, עִם הַיּוֹתֵם (לֹא**
 14 **רַק מוֹתָרִים בְּאֲכִילָה, לְהַיּוֹתֵם מְקַלֶּפֶת נוֹגֵה**
 15 **שְׁאֲפָשָׁר לְהַעֲלוֹתָהּ, אֲלֵא יִתְּרָה מִזֶּה) קוֹדֵשׁ**
 16 **הַלּוּלָיִם לְהוֹנֵי, וּבְגִלְל מַעֲלַת הַפִּירוֹת דְּשָׁנָה**
 17 **הַחֲמִישִׁית, הַגֵּה תְּכִלִּית הַמַּצּוֹה דְּבִשְׁנָה הֶרְבִּיעִית**
 18 **גו'2** מִתְּבַטֵּאת בְּכָךְ שְׁבִשְׁנָה הַחֲמִישִׁית גו'1. וּכְפִי
 19 **שְׁמֵבָאָר רַבְּנֵי הַזֶּקֶן בְּלִקוּטֵי תוֹרָה9,** שְׁהַפִּירוֹת
 20 **דְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים הֶרְאִשׁוּנוֹת הֵם פְּנֵגֵד שְׁלֹשָׁה**
 21 **עוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יִצִּירָה-עֲשִׂיָּה (שְׁמֵהֶם יְכוּלָה**
 22 **לְהִיּוֹת יְנִיקָה לְשָׁלֹשׁ קְלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת10),**

(1 פרשתנו יט, כה. 2) ראה תו"כ ורש"י כאן: הרי ארבעה שנים כו'. 3) שם, כג-כד. 4) פירש"י שם. 5) בהבא לקמן (עד אמצע ס"ד) - ראה לקו"ש ח"ז ע' 134 ואילך (ממאמר זה). 6) משא"כ ע"ד הפשט - ראה לקו"ש שם הערה 3. 7) להעיר גם ממ"ש המפרשים (רמב"ן פרשתנו שם, כג) "כי הפרי בתחילת נטיעת האילנות רב הלחות דבק מאד מוזק לגוף, ואיננו טוב לאכלה". 8) תניא רפ"ז. וראה לקו"ת פרשתנו כט, ג (וראה לקמן בפנים) - מפרדס שער כד בסופו: שלש שנים יהי' לכם כו' זהו כנגד ג' קליפות הטמאות. 9) שם ל, ד. 10) כי מצד זה שהם כנגד ג' עולמות ב"ע (ובענין הספירות - בחי' נה"י (לקו"ת שם)) - אין טעם שיהיו אסורים. ועפ"ז מקשר בלקו"ת שם (כט, ג ואילך) מ"ש הרמ"ז (לזח"א צו, סע"ב) שבג' שנים הראשונות מקבלת המלכות מבחי' נה"י (ובענין העולמות ג' עולמות ב"ע) עם פירוש הפרדס דלעיל הערה 8.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 החמישית, כאמור לעיל) **בְּבֹאֵר מֵה שְׁכֵתוֹב**¹⁴ בתהלים "וְאַתָּה 42
 2 הקדוש-ברוך-הוא **קְדוֹשׁ**¹⁵ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל", דְּהִנֵּה אֵיךְ 43
 3 **סוֹף בְּרוּךְ-הוּא** הקדוש-ברוך-הוא בעצמו שאין לו סוף וגבול **רַם** 44
 4 **וּמִתְנַשֵּׂא עַד אֵין קֵץ לֵאל גּוֹבֵל מְגֹדֵר הַתְּהוּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת,** 45
 5 לא רק ממצאות העולמות אלא גם
 6 מכל ההגדרה של עולמות ונבראים
 7 מוגבלים **שֶׁהוּא בְּרוּךְ-הוּא** 48
 8 **בְּעֲצֻמוֹ קְדוֹשׁ וּמוֹבְדֵל** ומרומם 49
 9 לגמרי מהבריאה כו' **רַק הַתְּהוּוֹת** 50
 10 **כָּל הָעוֹלָמוֹת** שהיא כמובן ממנו 51
 11 ואין שום מקור אחר חלילה שברוא 52
 12 ומהווה **הוּא רַק מִבְּחִינַת שְׁמוֹ,** 53
 13 כלומר, לא עצם המהות של האלוקות
 14 אלא רק השם של הקדוש-ברוך-הוא 55
 15 הֵינּוּ **שְׁכָל מְדוּתָיו יִתְבַּרְךְ** 56
 16 הכוחות האלוקיים הספירות העליונות
 17 (שמתחלקות בדרך כלל לימוחין 58
 18 ורימדות) **שֶׁהוּא מְהִינֵה בָּהֶם** 59
 19 באמצעותם **כָּל הָעוֹלָמוֹת (הַחֵל** 60
 21 **מִשֵּׁם הַיְוָי שֶׁנִּקְרָא כֵךְ מְלִשׁוֹן** 61
 22 **מְהִינֵה**¹⁶ שבו מרומזות המידות 62
 23 העליונות) **הֵם רַק שְׁמוֹתָיו** 63
 24 **יִתְבַּרְךְ בְּלִבְד כּו', עֵינַיִים** 64
 25 חיצוניים לגבי הקדוש-ברוך-הוא 65
 26 בעצמו (כמו שם האדם שהוא דבר 66
 27 חיצוני לגבי מהותו) **וְלִכְּן, כְּדֵי** 67
 28 **לְהַמְשִׁיךְ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה אֶת גְּלוּי** 68
 29 **מְדוּתָיו יִתְבַּרְךְ** שיפעלו את 69
 30 פעולתן לברוא ולהוות ולהחיות 70
 31 עולמות, **בֵּינָן שְׁמֵצֵד-עֲצֻמוֹ הוּא** 71
 32 הקדוש-ברוך-הוא בעצמו **קְדוֹשׁ** 72
 33 **וּמוֹבְדֵל** ומרומם **מְגֹדֵר בְּחִינּוֹת** 73
 34 **אֵלוֹ** כל ההגדרות של המידות 74
 35 העליונות 'חסד', 'גבורה' וכד' לא 75
 36 חלות כלל ביחס לקדוש-ברוך-הוא 76
 37 בעצמו (שְׁהָרִי עֲצֻמוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ, 77
 38 עצם המהות של הקדוש-ברוך-הוא 78
 39 בעצמו **לֹא אֶתְרַמִּיז בְּשׁוֹם אוֹת** 79
 40 **וְקוֹצָא כָּלֵל**¹⁷, לא נרמז (לא בא 80
 41 לידי ביטוי אפילו ברמז, ובוודאי לא 81
 42 בצורה מפורשת בגלוי) בשום אות 82

1 חיות והשפעה **לְשֵׁלֵשׁ קְלִיפּוֹת הַטְּמֵאוֹת**¹⁰), **וּבִשְׁנֵה הַרְבִּיעִית** 1
 2 שבה הפירות הם 'קודש הלולים' הוא **כְּנֻגְד עוֹלָם הָאֲצִילוֹת** הראשון 2
 3 והנעלה מארבעת העולמות הכלליים (**דְּאֶרְבַּעַה עוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת-** 3
 4 **בְּרִיאָה-יִצִּירָה-עֲשִׂיָה הֵם כְּנֻגְד אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם הַיְוָי**¹¹ 4
 5 האות יו"ד היא כנגד עולם האצילות, 5
 6 האות ה' הראשונה היא כנגד עולם 6
 7 הבריאה, האות ו' היא כנגד עולם 7
 8 היצירה והאות ה' האחרונה היא כנגד 8
 9 עולם העשייה), **וּבִשְׁנֵה** 9
 10 **הַחֲמִישִׁית גּוֹ' לְהוֹסִיף לָכֶם** 10
 11 **תְּבוֹאָתוֹ הוּא עֲנִין תּוֹסֶפֶת גִּילוי** 11
 12 **הָאוֹר** האלוקי **הַנִּמְשָׁךְ מִקּוֹצוֹ** 12
 13 **שֶׁל יו"ד, שֶׁהוּא הַקּוֹץ שֶׁבְּרֵאשׁ** 13
 14 **הַיְוָי לְמַעְלָה גַּם מִהַיְוָי** 14
 15 עצמה, כלומר דרגה שלמעלה מעולם 15
 16 האצילות. **וְכִדְאִיתָא** כמובא 16
 17 **בְּלִקוּטֵי תוֹרָה**⁹ **שֶׁהוּא הַקּוֹצוֹ** 17
 18 של יו"ד **בְּחִינַת הַתְּבַרְךְ** שלמעלה 18
 19 מעולם האצילות עצמו (בחינת 'כתר 19
 20 עליון' שלמעלה מהחכמה, ראשית 20
 21 הספירות העליונות, כשם שכתר 21
 22 כפשוטו הוא מעל הראש). 22
 23 **וְצִרְיָךְ לְהִבִּין, אֵיךְ יִתְכַן** 23
 24 **שְׁפִירוֹת הַשְּׁנֵה הַרְבִּיעִית** 24
 25 **חִיבִים לְאֶכְלֵם רַק בִּירוּשָׁלַיִם** 25
 26 שהיא מקודשת יותר מכל ארץ ישראל 26
 27 **וְהֵם קֹדֶשׁ הַלּוּלָיִם לְהַיְוָי,** 27
 28 **וְאֵילוֹ פִּירוֹת הַשְּׁנֵה** 28
 29 **הַחֲמִישִׁית, שֶׁהֵם בְּמִדְרַגָּה** 29
 30 **נְעִלִית יוֹתֵר מִפִּירוֹת הַשְּׁנֵה** 30
 31 **הַרְבִּיעִית,** כמבואר לעיל שהם 31
 32 המטרה והתכלית של כל ארבעת 32
 33 השנים, **אֵין בָּהֶם שׁוֹם קְדוּשָׁה,** 33
 34 **וּמוֹתֵר לְאֶכְלֵם בְּכָל מְקוֹם** 34
 35 **וְאֶפִּילוֹ בְּטוֹמְאָה?** 35
 36 (ב) **וְיֻבְּחַן בְּהַקְדָּיִם הַמְּבֹאֵר** 36
 37 **בְּלִקוּטֵי תוֹרָה**¹² לפרשה זו 37
 38 (ב) **הַקְדָּמָה**¹³ **לְבֹאֵר עֲנִין** 38
 39 **שֵׁלֵשׁ הַמְּדַרְגּוֹת שְׁבִפִּירוֹת** 39
 40 פירות שלוש השנים הראשונות, פרות 40
 41 השנה הרביעית ופירות השנה 41

11) לקו"ת מסעי צה, א. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ו ע' 117. 12) שם כט, סע"ב. 13) וי"ל שכוונתו בזה גם לרמז תירוץ להקושיא דלעיל סו"א, כדלקמן ס"ד. 14) תהלים כב, ד. 15) להעיר, שיש לזה שייכות לשם הסדרה - קדושים. ולהעיר, שגם בסיום הסדרה בלקו"ת כותב "יקנה ויחקוק סדר קדשים כו'". וכן בסיום הסדרה: והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה' ואבדיל גוי. 16) פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיה"א רפ"ד. 17) ראה זח"ג יא, א. רנז, ב. לקו"ת

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 כַּאֲשֶׁר הִרְבִּי הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב נִכְנַס אֶל הַגָּאוֹן לְחַדֵּר
 2 הַפְּרִישוֹת הַחֹדֵר שֶׁבוּ הָיָה יוֹשֵׁב אוֹתוֹ פְּרוֹשׁ שֶׁהָיָה בְּפִנֵּת בֵּית
 3 הַכְּנֶסֶת, שָׁאֵל אֶת הַגָּאוֹן לְשִׁלּוּמוֹ, אִיךָ הִבְרִיאוֹת, אִם יֵשׁ
 4 לוֹ מִסְפִּיק כֹּסֶף עֲבוּר הַהֲצַטְרָכוֹת וְהַסְפָּקָה. אָבֵל הַגָּאוֹן לֹא זָו
 5 בַּלְבָּד שֶׁלֹא עָנָה אֵלָּא אִפְּלוּ לֹא
 6 הִגִּיב לְדַבְּרֵי הַרְבִּי הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, שֶׁהָיָה לְבוֹשׁ כְּמוֹ כַּאֲשֶׁר
 7 פְּשׁוּט וּכְאִמּוֹר הַדְּבָר הָיָה כְּאִשֶׁר הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הָיָה עֲדִיק נִסְתָּר.
 8 הַרְבִּי חִזַּר וְשָׁאֵל אֶת הַגָּאוֹן
 9 שְׁאֵלוֹתָיו הָאִמּוֹרוֹת עַל מִצַּב
 10 בְּרִיאָתוֹ וּפְרִנְסוֹתוֹ כְּמָה פְּעָמִים,
 11 עַד שֶׁהַגָּאוֹן כָּעֵס מְאֹד עַל
 12 הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, וְהִרְאָה בְּיָדוֹ
 13 לְכִיּוּן הַדָּלֶת שְׁיִלָּף לוֹ.
 14 וְאָז אָמַר הַרְבִּי הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב לְגָאוֹן: רַבִּי, לְמָה אֵינְכֶם נוֹתְנִים
 15 לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת פְּרִנְסָתוֹ כֹּו²³. לְשִׁמְעַ
 16 דְּבוּרִים אֵלָּו, נִשְׁאַר הַגָּאוֹן כְּמַבּוּלְבָל; אִיזָה
 17 יְהוּדִי בְּפָרִי מְדַבֵּר אוֹדוֹת הַ"כְּבִיכּוֹל" שֶׁצָּרִיכִים
 18 לִיתֵן לוֹ פְּרִנְסָה וְכִיּוּצָא בְּזָה. הַרְבִּי הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב
 19 הִפִּיר אֶת הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁל הַגָּאוֹן, וְאָמַר לוֹ:
 20 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים עַל הַפְּרִנְסָה שְׁנוֹתֵן לָהֶם
 21 הַשֵּׁם-יִתְבָּרָךְ. אֵךְ עַל אִיזָה פְּרִנְסָה יוֹשֵׁב הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
 22 הִנֵּה עַל זֶה אוֹמֵר לָנוּ דּוּד-הַמְּלֶךְ
 23 בְּתַהֲלִים: "וְאֵתָה קְדוּשׁ", עַל אִיזָה פְּרִנְסָה הִנֵּךְ
 24 "יּוֹשֵׁב" - "יּוֹשֵׁב תַּהֲלוֹת יִשְׂרָאֵל", הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 25 "יּוֹשֵׁב" עַל תַּהֲלוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים
 26 כְּלוּמַר מִתְּפַרְנְסִים וְשׂוֹאבִים חַיִּים עַל
 27 הַפְּרִנְסָה שְׁנוֹתֵן לָהֶם הַשֵּׁם-יִתְבָּרָךְ. אֵךְ עַל אִיזָה פְּרִנְסָה
 28 יוֹשֵׁב הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמִי מְפַרְנֵס אוֹתוֹ, כְּבִיכּוֹל?
 29 הִנֵּה עַל זֶה אוֹמֵר לָנוּ דּוּד-הַמְּלֶךְ
 30 בְּתַהֲלִים: "וְאֵתָה קְדוּשׁ", עַל אִיזָה פְּרִנְסָה הִנֵּךְ
 31 "יּוֹשֵׁב" - "יּוֹשֵׁב תַּהֲלוֹת יִשְׂרָאֵל", הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 32 "יּוֹשֵׁב" עַל תַּהֲלוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שֶׁמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ
 33 יִתְבָּרָךְ עֲבוּר הַבְּרִיאוֹת וְהַפְּרִנְסָה שֶׁהוּא יִתְבָּרָךְ נוֹתֵן
 34 לָהֶם. וְעֲבוּר דְּבָרֵי הַהִלּוּל שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְהַלְלִים אֶת הַשֵּׁם-יִתְבָּרָךְ,
 35 הָרִי הוּא יִתְבָּרָךְ נוֹתֵן לָהֶם בְּנֵי חַיִּים וּמְזוּנֵי רְוִיחָא.
 36 ג) וְצָרִיךְ לְהַבִּין, דְּהִנֵּה, הֵן אָמַת שְׂבַכְדִּי
 37 שֶׁ"אֵתָה קְדוּשׁ" [שְׂמַצְד־עֲצָמוֹ הוּא קְדוּשׁ וּמוּבָדֵל מְעוֹלָמוֹת]
 38 יְהִיָּה "יּוֹשֵׁב" [הֵינּוּ, שְׂוִימְשֶׁף לְמִטָּה, שֶׁהַמְשַׁכָּה זֹו נִקְרָאת בְּשֵׁם יְשִׁיבָה, כְּמוֹ
 39 הַיּוֹשֵׁב שֶׁמְשַׁפֵּיל קוּמָתוֹ, בְּנִזְכָּר לְעִיל] יֵשׁ צוּרֶךְ בְּעַבְדוֹתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אָבֵל
 40 לְכַאוּרָה יְכוּלִים לְפַעוֹל זֹאת גַּם עַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה²⁴ [נְכַמּוּכֵן גַּם מִמָּה
 41 שְׂכָתוֹב בְּגִמְרָא²⁵ עַל הַפְּסוּק²⁶ אֶרְץ יִרְאָה וְשִׁקְטָה, בְּתַחֲלָה יִרְאָה וּלְבַסּוֹף
 42 (כְּשֶׁשָּׁקְבִלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה) שִׁקְטָה, וְהֵינּוּ לְפִי שְׁעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה נִמְשָׁךְ

(23 ראה במאמר שם ס"ב בביאור מרז"ל (שהש"ר פ"א, ט בסופו) "רעיתי" - מפרנסתי". (24 וראה לקו"ת בהר מ, סע"א ואל"ך, שענין "רעייתי" (ראה לעיל הערה 23) הוא ע"י התורה - לכו לחמו בלחמי. 25) שבת פח, א. 26) תהלים עו, ט.

ביאור בדרך אפשר

41 עם גשמיות וחומריות העולם, פִּינֹן שְׁלִימוֹד הַתּוֹרָה שֶׁיָּךְ בְּעֶקֶר
 42 לְעֵלְיוֹן' שְׁבִישָׁרְאֵל, שְׁזוּהִי נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית, וּפְעוּלוֹת שֶׁנַּעֲשׂוֹת עִם
 43 ה'עליון' לא הופכות את ה'תחתון' לזירה לאלוקות, אֶלֵא] עַל־יָדֵי
 44 הַהִילוּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא עֲבוּר בְּרִיאוֹת וּפְרָנְסָה, עֲנִינִים
 45 הַשִּׁיכִים לַגּוֹף וְנַפְשׁ
 46 הַחַיּוֹנִית²⁹, הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 47 שֶׁמַּחֲיֶיהָ אֶת הַגּוֹף הַגִּשְׁמִי וְהַיְנִי,
 48 שְׁפָאֶשׁר בְּנִי יִשְׂרָאֵל מִכִּירִים
 49 וּמְרַגְּשִׁים (דְּעִרְהֶעֶרְן בַּבְּהֵמָה,
 50 יִדְעָה הַכֹּהֵן) שְׁ(גַם) צְרִכֵיהֶם
 51 הַגִּשְׁמִיִּים הַקְּשׁוּרִים בְּעִנְיַי הָעוֹלָם
 52 הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן בְּאִים מִהַקְדוּשׁ-
 53 בְּרוּךְ־הוּא, וְהֵם מְהַלְלִים
 54 אוֹתוֹ עַל זֶה, הִנֵּה עַל־יְדֵי־זֶה
 55 עוֹשִׂים דִּירָה לֹא יִתְבַּרְךְ
 56 בְּתַחְתּוֹנִים.
 57 וְלָכֵן, בְּאֶשֶׁר הַבְּעַל־שֵׁם-טוֹב
 58 רָאָה שֶׁהִגְאֹן יוֹשֵׁב בְּחֶדֶר
 59 הַפְּרִישׁוֹת, פְּרוּשׁ רַחוּק וְנִבְדָּל
 60 מִכָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי,
 61 מִכְּלִי לְהַתְּעַסֵּק עִם גּוֹפּוֹ, נֶפֶשׁ
 62 הַבְּהֵמִית וְחִלְקוֹ בְּעוֹלָם הַחֶלֶק
 63 בְּעוֹלָם שְׁמוּטָל עָלָיו בְּפֶרֶט לְהַעֲלוֹת
 64 לַקְדוּשָׁה, "תַּחְתּוֹנִים" (שְׁהָרִי
 65 מֵה שְׂאֵבֶל הָיָה רַק לְהַכְרִחַ
 66 קִיּוּמוֹ, אֲבָל לֹא הִתְעַסֵּק לְבַרֵּר
 67 אֶת הַגּוֹף, נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 68 וְחִלְקוֹ בְּעוֹלָם אֵלָּא אֲרַבְּחָה עֲשֵׂה
 69 הַכּוֹל כְּדִי לְפָרוֹשׁ וּלְהַתְּרַחֵק מִכָּל
 70 הַדְּבָרִים הַלְלוּ), אָמַר לוֹ, הַבְּעַל-
 71 שֵׁם-טוֹב לֹא הִפְרוּשׁ, לָמָּה אֵינְכֶם
 72 נוֹתְנִים לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא

ביאור בדרך אפשר

1 כֵּן, לָמָּה אָמַר הַבְּעַל־שֵׁם-טוֹב לַגְּאֹן, שְׁלִמְד תּוֹרָה יוֹמָם
 2 וְלַיְלָה בְּמִשְׁפַּח יוֹבֵל²⁷ שָׁנִים, לָמָּה אֵינְכֶם נוֹתְנִים לְהַקְדוּשׁ-
 3 בְּרוּךְ־הוּא אֶת פְּרָנְסָתוֹ כּו', וּבְפֶרֶט שְׁבִיאֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהַבְּעַל-
 4 שֵׁם-טוֹב אָמַר לוֹ דְּבָרִים אֵלָּו, הִנֵּה עֲסוּק בְּלִימוֹד הַתּוֹרָה
 5 וְהַלִּימוֹד מִמִּשְׁךְ אֲלוֹקוֹת בְּעוֹלָם?
 6 וְאֶפִּילוֹ אִם נֹאמַר שֶׁהִעֲנִן
 7 דְ"אֵתָה קְדוּשָׁה" כְּמוֹכֵן שֶׁל
 8 הַשְּׁפַעַת וְהַמְשַׁכַּת אֲלוֹקוֹת לְבִרוּא
 9 וְלַהוֹרֵת עוֹלְמוֹת נַעֲשֶׂה דְּקָא עַל-
 10 יְדֵי "תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל", הִנֵּה
 11 הַבְּעַל־שֵׁם-טוֹב יְכוֹל לְעוֹרֵר
 12 אֶת הַגְּאֹן שִׁיהִל לְהַקְדוּשׁ-
 13 בְּרוּךְ־הוּא עַל כֵּף שְׁלוּמֵד
 14 תּוֹרָה בְּפְרִישׁוֹת וּבְקְדוּשָׁה,
 15 וְלָמָּה הוֹצֵרָךְ הַבְּעַל־שֵׁם-טוֹב
 16 לְשִׂאוֹל אוֹתוֹ כְּדִי שִׁיהִל וְיִוְדָה
 17 לְהִי דוּקָא אוֹדוֹת עֲנִינִים
 18 גְּשָׁמִיִּים (בְּרִיאוֹת וְכו') ?
 19 אֶף הַבְּאוּר בְּזֶה, דְּהִנֵּה,
 20 תְּכִלִּית פְּנוּת הַמְטֵרָה שֶׁל
 21 הַבְּרִיאָה הִיא שְׁתִּהְיֶה לוֹ
 22 לַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא יִתְבַּרְךְ דִּירָה
 23 בְּתַחְתּוֹנִים²⁸, שֶׁהַנְּבִרָאִים
 24 הַתַּחְתּוֹנִים וּבְמִיּוּחַד הָעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי
 25 שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בִּיּוֹתֵר, יְהִי
 26 מִקּוּם רֵאוּי וּמֵתִאִים לְהַשְׂרָאת הַשְּׁכִינָה
 27 וּגִלּוּי אֲלוֹקוֹת וְהִינּוּ, שְׁמִדְבָרִים
 28 תַּחְתּוֹנִים גְּשָׁמִיִּים וְחוֹמְרִיִּים יַעֲשׂוּ
 29 דִּירָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא
 30 מִקּוּם רֵאוּי לְאֲלוֹקוֹת לְהַתְּגַלּוֹת בּוֹ
 31 וְלַגּוֹר' בּוֹ. וְדִירָה זֶה לְאֲלוֹקוֹת
 32 בְּדְבָרִים הַגִּשְׁמִיִּים הַנְּחוּתִים נַעֲשִׂית
 33 [בְּעֶקֶר - עַל־יְדֵי עֲבוּדַת
 34 הָאָדָם בְּתַחְתּוֹנִים, תוֹךְ מִגַּע קְרוֹב
 35 עִם דְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים וְחוֹמְרִיִּים, הִינּוּ
 36 לֹא כְּלַכְּף עַל־יְדֵי לִימוֹד
 37 הַתּוֹרָה, אוֹ עַל־יְדֵי הִילוּל
 38 לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא עַל
 39 לִימוֹד הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם פְּעוּלוֹת
 40 נַעֲלוֹת וְרוּחָנוּת וְלֹא דוֹרְשׁוֹת מִגַּע קְרוֹב

(27 שנקרא "עולם" (תדבאר פ"ו. מכילתא ורש"י משפטים כא, ו. וראה בחיי וציוני שם). 28) תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ. וראה לקו"ש ח"ו ע' 17 הערה 42. 29) ראה תניא פל"ז (מת, ב).

ש"פ קדושים, ו' אייר (מאמר א), ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אַתְּ פִּרְנָסְתָּו³⁰ - שְׂיִקוּיִם מֵה שְׁנַתְּאָנָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 2 לְהִיּוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים שֶׁכֵּן כְּאִמּוֹר רְצוֹן זֶה שֶׁל
 3 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יִכּוֹל לְהַתְקִיִּים עַל יְדֵי עִסוּק רַק בְּדַבְרִים 'עֲלוּנִים'
 4 כְּלִמּוּד הַתּוֹרָה אֲלֵא רַק בְּאִמְצַעוֹת עִסוּק בְּעִינֵי הָעוֹלָם וְהִלּוּל וְשִׁבַּח לְקִדּוּשׁ
 5 בְּרוּךְ-הוּא עַל עִינֵינִים אֵלֶּה. וְלָכֵן
 6 אָמַר הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, 1 פִּרְנָסְתָּו³⁰ - שְׂיִקוּיִם מֵה שְׁנַתְּאָנָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 7 שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹשֵׁב 2 הוּא לְהִיּוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים. וְלָכֵן
 8 ר'מִתְפָּרֵס, כְּכִיכּוֹל, עַל תְּהִלּוֹתֵיהֶם 3 אָמַר הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹשֵׁב
 9 שָׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמְשַׁבְּחִים 4 עַל תְּהִלּוֹתֵיהֶם שָׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ
 10 אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עֲבוּר הַבְּרִיאוֹת 5 יִתְבָּרַךְ עֲבוּר הַבְּרִיאוֹת וְהַפְּרָנְסָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ
 11 וְהַפְּרָנְסָה עִנִּינִים גִּשְׁמִיִּים שֶׁהוּא 6 יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן לָהֶם.
 12
 13 (ד) וְעַל-פִּי הַנְּזָכָר לְעִיל 7 (ד) וְעַל-פִּי הַנְּזָכָר לְעִיל גַּם הַטַּעַם
 14 שֶׁשְׂעִיית דִּירָה לְקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא 8
 15 ב'תַּחְתּוֹנִים' הוּא דוּקָא עַל יְדֵי עִסוּק 9
 16 בְּעִינֵי הָעוֹלָם יוֹכֵן גַּם הַטַּעַם 10
 17 שֶׁתַּכְלִית הָעֲלוּי שֶׁל פִּירוֹת הָאֵילָן 11
 18 הוּא לֹא בְּפִירוֹת שְׁנָה 12 יְדִי-זֶה שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל יוֹדֵעַ שֶׁאֲפִילוֹ הַפִּירוֹת
 19 הַרְבִּיעִית, שֶׁהֵם קוֹדֵשׁ 13 שְׂאִינִם קוֹדֵשׁ, הֵנָּה גַּם הֵם תְּלוּיִים בְּכַרְפֵּת ה'
 20 וְנֶאֱכָלִין לְפָנִים מִן הַחֹמֶה שֶׁל 14 [בְּרִאֲוֹתוֹ בְּעִינֵי בָּשָׂר עֲנִין הַהוֹסְפָה ("לְהוֹסִיף")
 21 יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהוּא עִיר מְקוֹדֶשֶׁת, אֲלֵא 15 בְּתַבּוּאָה שְׁנוֹתָן לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא], וּבְמִלְאָ
 22 בְּפִירוֹת הַשְּׁנָה הַחֲמִישִׁית³¹ 16 הָרִי הוּא בּוֹדָאי מֵהִלָּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל
 23 שֶׁהֵם פִּירוֹת חוּלִין וְנֶאֱכָלִין בְּכָל 17 זֶה³², הֵנָּה הֵהִילּוּל לְה' בְּעֲנִין זֶה הוּא ה'תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל" שְׁגוֹרְמִים הַעֲנִין
 24 מְקוֹם וְלֹא רַק בִּירוּשָׁלַיִם וְאֲפִילוֹ 18 ד'אֲתָה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב", הֵינּוּ, שְׁבַחֲיִנַת "אֲתָה" דְּקָאֵי עַל הַעֲצָמוֹת³³, קְדוֹשׁ
 25 בְּטוֹמָא, כִּי עַל-יְדֵיהֶם 19 וּמוֹבְדָל, יְהִיָּה "יוֹשֵׁב" (וְנִמְשָׁף לְמַטָּה) בְּדִירָה בְּתַחְתּוֹנִים.
 26 שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל יְהוּדִי יוֹדֵעַ 20 וְזֶהוּ וּבְשִׁנָּה הַחֲמִישִׁית תֹּאכְלוּ אֶת פְּרִיֹ לְהוֹסִיף לְכֶם תְּבוּאָתוֹ, שְׁזוּהֵי הוֹסְפָה
 27 שֶׁאֲפִילוֹ הַפִּירוֹת שְׂאִינִם 21 גַּם לְגַבֵּי הַשְּׁנָה הַרְבִּיעִית שֶׁכָּל פְּרִיֹ הוּא
 28 קוֹדֵשׁ, פִּירוֹת הַשְּׁנָה הַחֲמִישִׁית 22 וְזֶהוּ וְזֶהוּ גַּם לְגַבֵּי הַשְּׁנָה הַרְבִּיעִית שֶׁכָּל פְּרִיֹ הוּא קוֹדֵשׁ הַלּוּלָיִם לְה', כִּי אֵף
 29 (וְהֵלָא) שֶׁהֵם חוּלִין הֵנָּה גַּם הֵם 23
 30 תְּלוּיִים בְּכַרְפֵּת ה' [בְּרִאֲוֹתוֹ] 24
 31 בְּעִינֵי בָּשָׂר בְּצוּרָה מוֹחֲשִׁית הַנְּרִאִית

30 וע"ד - להבדיל באין קץ - הפרנסה (המזון) כפשוטה, שבהעדר המזון אז נפרדת הנשמה מהגוף - עד"ז הוא גם בענין מפרנסתי למעלה* (ראה לעיל הערה 23) - בזה תלוי קיום הענין דנתאוה הק' להיות לו ית' דירה בתחתונים. וכמחז"ל מה הקב"ה מלא כל העולם, אף הנשמה מלאה את כל הגוף (ברכות י, א. וראה ויק"ר ספ"ד (ובכ"מ) בסדר הפוך - שהובא בכ"מ: הנפש הזו ממלא את הגוף, והקב"ה ממלא את עולמו כו.). 31 להעיר מהא דנטע רבעי (שדינו כמעשר שני - קידושין נד, ב) אין לוקחים בכספו קדשי קדשים (מע"ש פ"ג מ"ב). ופשיטא שאין נלקחים להדברים דקודש-הקדשים שבביהמ"ק - עיקר דירת הקב"ה בתחתונים (אחרי טו, ב ובפרש"י שם. תניא פנ"ג (וראה טושו"ע או"ח סצ"ד). ובכ"מ). 32 ומכ"ש מהחוב לברך להקב"ה על בורא... חסרונן (ראה טור וב"י (שו"ע אדה"ז) באו"ח ס' רז). ולהעיר ממרז"ל דעל כל נשימה ונשימה שאדם נושם, צריך אדם לקלס לבורא (ב"ר פי"ד, ט). 33 ראה ד"ה תפלין דמארי עלמא תרנ"ג קרוב לסופו (סה"מ תרנ"ג ע' רס). חכמות בחוץ תרונה תרצ"ד (בסה"מ קונטרסים ח"ב) פ"ב. ובכ"מ.

(* ברשימה נוספת, הובא ענין זה בתור ביאור על דברי הבעש"ט (בסה"מ אידיש שם) "איר וועט דאך ח"ו דעם כביכול פארהונגערן אַז דער כביכול וועט אַוועק פון דער וועלט".

41 לא רק בפירות השנה החמישית אלא גם בתבואה של השנה
 42 הרביעית, השנה שבה הפירות הם קודש, והינו, שגם בתמשיכה
 43 וגילוי של אלוקות בעולם שעל-ידי לימוד התורה, שהיא המשכה על
 44 ידי התעסקות בעניינים רוחניים, נעשית שלמות על-ידי הענין
 45 ד'תהלות ישראל' המודים לקדוש-ברוך-הוא
 46 גשמיים דוקא כלומר, לא זו בלבד
 47 ש'תהלות ישראל' על עניינים גשמיים
 48 הם פועלות את עשיית העולם לדירה
 49 בתחתונים' ובכך משלימות את כוונת
 50 הבריאה, ואילו 'תהלות ישראל' על
 51 לימוד התורה לא משיגות מטרה זו,
 52 כמבואר לעיל, אלא תירה מזו,
 53 'תהלות ישראל' על העניינים הגשמיים
 54 מוסיפות שלימות בהמשכת אלוקות על
 55 ידי לימוד התורה, כפי שממשיך
 56 ומבאר.
 57 והענין בזה, דהנה אמרו
 58 רז"ל³⁶ בגמרא כל האומר אין
 59 לי אלא תורה ואינו מעוניין לעסוק
 60 בגמילות חסדים וצדקה - אפילו
 61 תורה אין לו, אלא צריך
 62 להיות תורה וגמילות
 63 חסדים³⁷ כאחד, והינו,
 64 המשמעות הפנימית של הדברים היא
 65 שבכדי שיהיה אמתית ענין
 66 התורה, כדי שלימוד התורה אכן
 67 יפעל את פעולתו הרוחנית הראוייה
 68 שיהיה מה שישאל פועלים
 69 על-ידי עבודתם בלימוד התורה
 70 תוספת אור בתורה, לחבר
 71 תורה בהקדוש-ברוך-הוא³⁸,
 72 מבואר בקבלה וחסידות שלימוד
 73 התורה במדריגה נעלית (כמו לימוד
 74 התורה של דוד המלך) פועל חיבור בין
 75 התורה והקדוש-ברוך-הוא, כלומר,
 76 עילוי ותוספת אור אלוקי בתורה עצמה, ועל כך מבואר כאן שעילוי זה לא
 77 נפעל על ידי לימוד התורה בלבד אלא הרי זה דוקא על-ידי שמלבד
 78 לימוד התורה יש גם גמילות חסדים, שהוא ענין התמשיכה של
 79 אור אלוקי מלמעלה למטה בעניינים גשמיים שכאשר מקיימים בהם

1 שפירות דשנה הרביעית הם במדרגה נעלית, בחינת
 2 האצילות, כמבואר לעיל ששלוש השנים הראשונות בהם הפירות אסורים
 3 באכילה הם כנגד שלושת העולמות בריאה-יצירה-עשייה (בהם יש נתינת
 4 מקום ל'ישות' ומציאות) ואילו השנה הרביעית בה הפירות הם קודש היא
 5 כנגד עולם האצילות הנעלה מהם (כו
 6 יש ביטול מוחלט לאלוהות) הרי גם
 7 אצילות הוא עולם³⁴, שהוא
 8 ענין של מדידה והגבלה
 9 מסוימת. וכדי לתמשיך בחינה
 10 זו מלמעלה למטה שתתגלה בעולם
 11 צריך להיות ענין של
 12 "הלולים", שהעולמות והנבראים
 13 יהללו וישבחו את הקדוש-ברוך-הוא
 14 אבל זהו הלול הקשור עם
 15 עבודת ה' מתוך עניינים רוחניים,
 16 שזהו שההלול עם פירות השנה
 17 הרביעית הוא בירושלים דוקא.
 18 וענין זה הוא בדוגמת
 19 התמשיכה שעל-ידי לימוד
 20 התורה שהיא עבודה רוחנית שלא
 21 דורשת קשר ומגע קרוב וישיר עם
 22 העולם הגשמי ויכולה להיות מתוך
 23 פרישות. אבל הפירות דשנה
 24 החמישית ענינם הוא
 25 "להוסיף" גו', להמשיך ולגלות
 26 בעולם תוספת השפעה של אור
 27 אלוקי שלמעלה מההגבלה של עולם
 28 האצילות שהוא ענין קדושת
 29 העצמות, הקדושה של הקדוש-
 30 ברוך-הוא בעצם מהותו שנמשכת
 31 למטה (ללא הגבלות,
 32 בדוגמת אכילת הפירות של
 34 השנה החמישית בכל מקום
 35 ואפילו בטומאה) על-ידי
 36 "תהלות ישראל" ההלול
 37 והשבח שבני ישראל מהללים ומשבחים את הקדוש-ברוך-הוא בנוגע
 38 לעניינים גשמיים דוקא³⁵.
 39 (ה) ויש להוסיף ביאור על פי פנימיות הדברים בפירוש דברי הכתוב
 40 "להוסיף לכם תבואתו", שההוספה עליה מדובר בפסוק היא

(34 ראה סה"מ ה'שית' ע' 112. 35) ראה גם ד"ה השמים כסאי תשל"ו ס"ז (תורת מנחם - ספר המאמרים אייר ס"ע רמב ואילך). (36) יבמות קט, ב. (37) ראה סה"מ תש"ח ס"ע 266 ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם. (38) ראה לקו"ת שלח מז, ג. שם נא, א. ועוד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מצווה של גמילת חסדים וצדקה (ועל-דרך-זה גם במצוות אחרות שקיומן הוא
 2 עם דברים גשמיים) ממשיכים אלוקות בעולם הזה הגשמי, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 3 הָרִי הוּא הַלּוּמַד תּוֹרָה וּבְנוֹסֵף לַכֶּךָ עוֹסֵק גַּם בְּגַמְלִיּוֹת חֲסִדִים גּוֹמֵל חֶסֶד
 4 עִם הַתּוֹרָה, וכביכול נותן לה דבר שאין בה מצד עצמה שְׂמֵמֶשֶׁיף בָּהּ
 5 בתורה תּוֹסֶפֶת אֹר אֱלוֹקֵי שֵׁלָא
 6 היה קיים בה קודם לכן.
 7 וְכַמּוֹדָגֵשׁ עֲנִיין זֶה שְׁקִיּוֹם מְצוּוֹת
 8 התורה בגשמיות הוא מעלה ויתרון גם
 9 בתורה עצמה גַּם בְּכִלְלוֹת הָעֲנִיין
 10 דְמַתְּנֵי-תּוֹרָה לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 11 דְּיוֹקָא, שְׂאִיין זֶה הַצּוּרֵךְ בִּירִידַת
 12 התורה למטה והיתרון שבדבר איננו
 13 מְצַד הַרוּחָנִיּוֹת שְׂבַתּוֹרָה,
 14 שְׂהָרִי הַתּוֹרָה כְּפִי שְׂהִיא
 15 לְמַעַלָּה הִיא בְּרוּחָנִיּוֹת יוֹתֵר
 16 מאשר כפי שהיא לאחר שירדה
 17 ממדריגה למדריגה ונתלבשה בעיני
 18 העולם הזה, ואם כן מצד הרוחניות של
 19 התורה אין בירידה למטה מעלה ויתרון
 20 או תועלת, וְלִכֵּן כאשר משה רבינו
 21 עלה למרום לקבל את התורה עבור בני
 22 ישראל בעולם הזה טָעֵנוּ
 23 הַמּוֹלְאָכִים תְּנָה הוֹדֵךְ עַל
 24 הַשְּׂמִים³⁹. וְאַף-עַל-פִּי-כֵּן
 25 למרות טענת המלאכים שמצד
 26 הרוחניות של התורה עדיף שתהיה
 27 בשמים נִתְּנָה הַתּוֹרָה לְמִטָּה
 28 דְּיוֹקָא, "לְמַצְרִים יְרֻדְתֶּם"
 29 כו'⁴⁰ (וכסיפור הגמרא: "בשעה
 30 שעלה משה למרום, אמרו מלאכי
 31 השרת לפני הקדוש-ברוך-הוא: ריבנו
 32 של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר
 33 להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו:
 34 חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנבאר
 35 העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, מה אנש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו
 36 ה' ארזינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים? אמר לו
 37 הקדוש-ברוך-הוא למשה: החזיר להן תשובה... אמר לפניו: ריבנו של עולם,
 38 תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה, אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ
 39 מצרים. אמר להן: למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה למה תהא
 40 לכם?... מיד הודו לו להקדוש-ברוך-הוא..."), כִּיּוֹן שְׂדוּקָא לְמִטָּה
 41 בעולם הזה הגשמי נְעַשֶׂה הַמְּשַׁכֵּת הַעֲצָמוֹת עצמותו ומהותו של
 42 הקדוש-ברוך-הוא (שְׂלִמְעָלָה מְגִילּוּיִים כו' בלשון הקבלה והחסידות
 43 הדבר עצמו (במיוחד כשמדובר על מקור של אור) נקרא 'עצם' ואילו ההארה

(39) תהלים ח, ב. שבת פח, ב. (40) שבת שם. (41) ראה תניא פל"ו. סה"מ תרע"ח ע' קיב ואילך. ד"ה באתי לגני תשי"א פ"ד (תורת מנחם - ספר המאמרים באתי לגני ח"א ע' ט ואילך).

ביאור בדרך אפשר

44 וְהֶעֱנִין בְּזֶה, דְּהִנֵּה, הַתּוֹרָה מֵצֵד עֲצָמָה, עִצֵּם הַמְהוּת שְׁלֵה.
 45 לְהִיּוֹתָה חֲכָמְתוֹ וּרְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵינָה שְׂיִכָּת
 46 לְנִבְרָאִים, שְׁהָרִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא אֵין-סוּף וּבְלִי-גְבוּל, וְהַנְּבֵרָאִים הֵם
 47 מוֹגְבִלִים וְאֵין בִּיכוּלָתָם לְתַפּוֹס וּלְהַשִּׁיג אֶת חֲכָמְתוֹ וּרְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 48 הוּא שְׂכֵשֵׁם שֶׁהוּא עֲצָמוֹ בְּלִתי מוֹגְבֵל
 49 כִּךְ חֲחֻמָּה וְהִרְצוֹן שֶׁלּוֹ הֵם בְּלִי גְבוּל
 50 אֲלֹא שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 51 בְּחֵסֶר בְּנוֹ מִכָּל הָעַמִּים וְנִתֵּן
 52 לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ⁴² וְהֶעֱנִיק לָנוּ אֶת
 53 הָאִפְשָׁרוֹת לְלַמּוֹד וּלְהַבִּין אֶת הַתּוֹרָה
 54 בְּשִׁכְלֵנו אֲנוּשִׁי מוֹגְבֵל, וְלִכֵּן צָרִיךְ
 55 לְהִיּוֹת "בְּרִכּוֹ בַּתּוֹרָה
 56 תַּחֲלָה"⁴³, לְפָנֵי לִימוּד הַתּוֹרָה
 57 חַיִּיבִים לְבָרֵךְ בְּרִכּוֹת הַתּוֹרָה וּלְתַת
 58 בִּיטוּי לְהַכְרִיז שֶׁהַתּוֹרָה הִיא תּוֹרַת ה'
 59 (כְּדַבְּרֵי הַגְּמָרָא: "דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר
 60 רַב, מֵאֵי דְכָתִיב מִי אֵהִישׁ חֲחֻמָּה וּיְבִין
 61 אֶת זֹאת, דְּבַר זֶה נִשְׁאֵל לְחַכְמִים
 62 וּלְנִבְיָאִים וְלֹא פִירְשׁוּהוּ עַד שֶׁפִּירְשׁוּ
 63 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ דְכָתִיב
 64 וַיֹּאמֶר ה' עַל עוֹבָם אֶת תּוֹרַתִי וְגו' הֵינִי
 65 לֹא שָׁמַעוּ בְּקוֹלִי הֵינִי לֹא הִלְכוּ בַּה
 66 אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב שְׁאֵין מְבַרְכִין
 67 בַּתּוֹרָה תַּחֲלָה") בֵּין שְׂדוּקָא עַל-
 68 יְדִיָּזָה שֶׁהַלִּימוּד יִהְיֶה מִתּוֹךְ הַכְּנֵה
 69 וְהַקְּדָמָה זֶה שֶׁל הַהֲכָרָה בְּכַךְ שֶׁהַתּוֹרָה
 70 הִיא תּוֹרַת ה' יְהִיָּה לִימוּד הַתּוֹרָה
 71 כְּפִי פְּנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִתֵּן
 72 הַתּוֹרָה, הֵינִי, שְׁלִימוּד
 73 הַתּוֹרָה הַרוּחִי יְהִיָּה יְחֵד עִם
 74 גְּמִילוּת חֲסָדִים בְּנִשְׁמֵי דְדוּקָא,
 75 מֵהַשְּׂאִינֵי-כֵן כָּל הָאוֹמֵר אֵין
 76 לִי אֲלֹא תּוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹסֵק בְּגִמְלוּת
 77 חֲסָדִים בְּנִשְׁמֵי, אֲזִי אֲפִילוֹ
 78 תּוֹרָה אֵין לוֹ, וְלִמְרוֹת שֶׁהוּא לוֹמַד
 79 תּוֹרָה, חֲסֵר לוֹ בְּחוּס הַכִּלְי שֶׁל הַתּוֹרָה
 80 בֵּין שְׂאֵין זֶה הַלִּימוּד שֶׁלּוֹ כְּפִי
 81 פְּנֵי נִתֵּן הַתּוֹרָה, וּבְאִפְּסָן
 82 כֵּן אֵי-אֲפָשֶׁר "לְקַחְתָּ"
 83 לְתַפּוֹס וּלְקַלוֹט אֶת תּוֹרָתוֹ שֶׁל
 84 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהִיא מֵצֵד עִצֵּם
 85 מְהוּתָה לְמַעַל מְגַדֵּר הַנְּבֵרָאִים
 86 הַמוֹגְבִלִים.

ביאור בדרך אפשר

44 וְעַל-פִּיָּזָה יוֹכֵן מֵה שֶׁהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַפְּסִיק אֶת הַפְּרוּשׁ
 45 בְּאֲמָצַע לִימוּדוֹ בְּחֻרָה בְּשִׁבְלֵי לְפַעוּל אֲצִלוֹ עֲנִין הַהִילוּל
 46 וְהַשְׁבַּח לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דוּקָא עַל דְּבָרִים גְּשֵׁמִים כְּמוֹ בְּרִיאוֹת וּפְרָסָה, אָף
 47 שֶׁתְּלַמּוֹד תּוֹרָה גְּדוּל מִכָּל הַמְּצֻזוֹת⁴⁴, כִּי בְּלִי הִילוּל זֶה עַל
 48 הַדְּבָרִים הַגְּשֵׁמִיִּים, חֵסֶר גַּם
 49 בַּתּוֹרָה שְׁלֹמֵד כְּשֶׁלְּעֲצָמָה
 50 (מְלַבֵּד הַחֲסָרוֹן בְּשִׁלְמוֹת
 51 הַתּוֹרָה עֲנִין חִיבוּר הַתּוֹרָה עִם
 52 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמִבְּאוּר לְעִיל),
 53 בֵּין שְׂפָנֵי נִתֵּן הַתּוֹרָה הִיא
 54 (לֹא לְלִימוּד בְּפִרְיִשׁוֹת מִתּוֹךְ
 55 הַתַּרְחֻקוֹת וְהִיבְדּוּלֹת מִעֲנִינֵי הָעוֹלָם
 56 הַזֶּה, שְׂעֵנִין זֶה שֶׁל תּוֹרָה מִתּוֹךְ
 57 נִיתוּק מִעֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה יִשְׁנֹו
 58 לְמַעַלָּה בְּאִפְּסָן נַעֲלָה יוֹתֵר
 59 וְלִכֵּן טַעְנוּ הַמְּלַאכִּים "תַּנַּה הוֹדֵךְ עַל
 60 הַשְּׂמִיִּים", אֲלֹא) כּוֹנֵת נִתֵּן הַתּוֹרָה
 61 הִיא לְלִימוּד הַתּוֹרָה בְּמַעֲמָד
 62 וּמְצָב ד' לְמַצְרֵים יְרֵדְתֶם"
 63 כו' (כְּדַבְּרֵי הַגְּמָרָא שֶׁהוּבָאוּ לְעִיל),
 64 תּוֹרָה וּגְמִילוּת חֲסָדִים דְּדוּקָא.
 65 ו) וְעַל-פִּיָּזָה יֵשׁ לְבָאֵר
 66 הַחִילוּק הַהִבְדּוּל שְׂבִין פִּירוֹת
 67 הַשְּׁנָה הַרְבִּיעִית שֶׁהֵם קוֹדֵשׁ
 68 לְפִירוֹת הַשְּׁנָה הַחֲמִישִׁית שֶׁהֵם
 69 חוּל, וּמְכַלֵּמִקוּם יֵשׁ לָהֶם מַעֲלָה וַיִּתְרוֹן
 70 עַל פִּירוֹת הַשְּׁנָה הַרְבִּיעִית גַּם בְּנוֹגַע
 71 לְתּוֹרָה עֲצָמָה, שְׂזָהוּ עַל-דֶּרֶךְ
 72 הַחִילוּק הַהִבְדּוּל שְׂבִין לִימוּד
 73 הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּדוּגְמַת פִּירוֹת הַשְּׁנָה
 74 הַרְבִּיעִית, וּבְרִכַּת הַתּוֹרָה שְׁהִיא
 75 בְּדוּגְמַת פִּירוֹת הַשְּׁנָה הַחֲמִישִׁית.
 76 וְהוֹלֵךְ וּמְבַאֵר אֶת הַמַּעֲלָה וְהִיתְרוֹן שִׁישׁ
 77 בְּבִרְכַת הַתּוֹרָה לְגַבֵּי לִימוּד הַתּוֹרָה:
 78 דְּהִנֵּה, מֵצֵד בְּחִינַת הַגִּילּוּיִים
 79 דְּרַגַּת הָאוֹר וְהַגִּילּוּי, הָרִי לִימוּד
 80 הַתּוֹרָה (שְׁלֵכֵל הַדְּעוֹת חִיּוּבָה
 81 מְדַאֲוֵרִיתָא מִן הַתּוֹרָה) הוּא
 82 נַעֲלָה יוֹתֵר מִבְּרַכַת הַתּוֹרָה
 83 (שִׁישׁ דְּעוֹת שְׁחִיּוּבָה רַק
 84 מְדַרְבְּנָן⁴⁵ מִתְקַנָּת חֲכִימִים, וְגַם
 85 לְפִי פְּסִק־דִּין אֲדָמוֹר הַזְּקֵן
 86 ב'שׁוּלְחַן-עֲרוּךְ⁴⁶ שְׂבִין שְׂבִין

1 וְהֶעֱנִין בְּזֶה, דְּהִנֵּה, הַתּוֹרָה מֵצֵד עֲצָמָה, עִצֵּם הַמְהוּת שְׁלֵה.
 2 לְהִיּוֹתָה חֲכָמְתוֹ וּרְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵינָה שְׂיִכָּת
 3 לְנִבְרָאִים, שְׁהָרִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא אֵין-סוּף וּבְלִי-גְבוּל, וְהַנְּבֵרָאִים הֵם
 4 מוֹגְבִלִים וְאֵין בִּיכוּלָתָם לְתַפּוֹס וּלְהַשִּׁיג אֶת חֲכָמְתוֹ וּרְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 5 הוּא שְׂכֵשֵׁם שֶׁהוּא עֲצָמוֹ בְּלִתי מוֹגְבֵל
 6 כִּךְ חֲחֻמָּה וְהִרְצוֹן שֶׁלּוֹ הֵם בְּלִי גְבוּל
 7 אֲלֹא שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 8 בְּחֵסֶר בְּנוֹ מִכָּל הָעַמִּים וְנִתֵּן
 9 לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ⁴² וְהֶעֱנִיק לָנוּ אֶת
 10 הָאִפְשָׁרוֹת לְלַמּוֹד וּלְהַבִּין אֶת הַתּוֹרָה
 11 בְּשִׁכְלֵנו אֲנוּשִׁי מוֹגְבֵל, וְלִכֵּן צָרִיךְ
 12 לְהִיּוֹת "בְּרִכּוֹ בַּתּוֹרָה
 13 תַּחֲלָה"⁴³, לְפָנֵי לִימוּד הַתּוֹרָה
 14 חַיִּיבִים לְבָרֵךְ בְּרִכּוֹת הַתּוֹרָה וּלְתַת
 15 בִּיטוּי לְהַכְרִיז שֶׁהַתּוֹרָה הִיא תּוֹרַת ה'
 16 (כְּדַבְּרֵי הַגְּמָרָא: "דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר
 17 רַב, מֵאֵי דְכָתִיב מִי אֵהִישׁ חֲחֻמָּה וּיְבִין
 18 אֶת זֹאת, דְּבַר זֶה נִשְׁאֵל לְחַכְמִים
 19 וּלְנִבְיָאִים וְלֹא פִירְשׁוּהוּ עַד שֶׁפִּירְשׁוּ
 20 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ דְכָתִיב
 21 וַיֹּאמֶר ה' עַל עוֹבָם אֶת תּוֹרַתִי וְגו' הֵינִי
 22 לֹא שָׁמַעוּ בְּקוֹלִי הֵינִי לֹא הִלְכוּ בַּה
 23 אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב שְׁאֵין מְבַרְכִין
 24 בַּתּוֹרָה תַּחֲלָה") בֵּין שְׂדוּקָא עַל-
 25 יְדִיָּזָה שֶׁהַלִּימוּד יִהְיֶה מִתּוֹךְ הַכְּנֵה
 26 וְהַקְּדָמָה זֶה שֶׁל הַהֲכָרָה בְּכַךְ שֶׁהַתּוֹרָה
 27 הִיא תּוֹרַת ה' יְהִיָּה לִימוּד הַתּוֹרָה
 28 כְּפִי פְּנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִתֵּן
 29 הַתּוֹרָה, הֵינִי, שְׁלִימוּד
 30 הַתּוֹרָה הַרוּחִי יְהִיָּה יְחֵד עִם
 31 גְּמִילוּת חֲסָדִים בְּנִשְׁמֵי דְדוּקָא,
 32 מֵהַשְּׂאִינֵי-כֵן כָּל הָאוֹמֵר אֵין
 33 לִי אֲלֹא תּוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹסֵק בְּגִמְלוּת
 34 חֲסָדִים בְּנִשְׁמֵי, אֲזִי אֲפִילוֹ
 35 תּוֹרָה אֵין לוֹ, וְלִמְרוֹת שֶׁהוּא לוֹמַד
 36 תּוֹרָה, חֲסֵר לוֹ בְּחוּס הַכִּלְי שֶׁל הַתּוֹרָה
 37 בֵּין שְׂאֵין זֶה הַלִּימוּד שֶׁלּוֹ כְּפִי
 38 פְּנֵי נִתֵּן הַתּוֹרָה, וּבְאִפְּסָן
 39 כֵּן אֵי-אֲפָשֶׁר "לְקַחְתָּ"
 40 לְתַפּוֹס וּלְקַלוֹט אֶת תּוֹרָתוֹ שֶׁל
 41 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהִיא מֵצֵד עִצֵּם
 42 מְהוּתָה לְמַעַל מְגַדֵּר הַנְּבֵרָאִים
 43 הַמוֹגְבִלִים.

(42) לשון ברכת התורה. (43) נדרים פא, א. ב"מ פה, סע"א ואילך. וראה ר"ן לנדרים שם. ב"ח או"ח סמ"ז (ד"ה ומ"ש דאמר). (44) הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ד ריש ס"ג. (45) ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך ברכת התורה בתחילתו. ושי"ן. וראה שיחת ש"פ וישב תשט"ז (תורת מנחם - התועדויות חט"ו ע' 300 ואילך). לקו"ש חיי"ד ע' 148 (בהערות. 46) או"ח סמ"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 התורה היא מדאורייתא מן התורה, אין זה מגיע למעלת
2 לימוד התורה עצמו שהוא חשוב יותר מברכת התורה, שתלמוד
3 תורה דוקא כנגד פולם⁴⁷ ויש לו מעלה וחשיבות לגבי כל המצוות.
4 אכל לאידך גיסא, מצד שני, בתלמוד תורה יש מדידה
5 והגבלה, דאף שאין לה
6 שיעור לא למעלה ולא
7 למטה, בלימוד התורה אין שיעור
8 וכמות שנחשבת גדולה ביותר, מעל
9 למקסימום הנדרש ואין שיעור וכמות
10 קטנה ביותר, פחות מהמינימום הנדרש,
11 ועד שאפשר לצאת ידי חובה
12 במקרים מסוימים בפסוק אחד
13 בלימוד פסוק אחד בלבד מפסוקי
14 התורה שחרית בבוקר ופסוק
15 אחד ערבית⁴⁸ בערב, הרי ישנו
16 שיעור של פסוק כו' ונמצא
17 שלאמתו של דבר יש שיעור מינימלי
18 שאי אפשר לפחות ממנו. מה-
19 שאין-כן ברפת התורה אין
20 בה שיעורים והגבלות מכל סוג
21 שהוא, וכמו שאין שיעור
22 ב"תהלות ישראל", השבחים
23 לקדוש-ברוך-הוא שענין זה יכול
24 להיות על-ידי כמה תיבות,
25 מספר מילים תיבה אחת מילה
26 אחת או חצי תיבה חצי מילה,
27 ועד אפילו לרמו בעלמא,
28 ובלבד שעל-ידי-זה נעשה
29 ההילול להקדוש-ברוך-הוא.
30 ועל-דרך החילוק ההבדל שבין
31 אות יו"ד לקוצו של יו"ד,
32 שאות יו"ד, עם היותה
33 נקודה בלבד, ואין לה קוים
34 שנמשכים לאורך ולרוחב, הרי יש
35 בה ההגבלה שהיא בציוור של
36 נקודה על-כל-פנים, עם
37 עוקץ למעלה ועוקץ למטה,
38 ואם כן גם האות יו"ד יש בה שיעור,
39 מדידה והגבלה, מה-שאין-כן
40 קוצו של יו"ד שנמצא מעל ראש
41 האות אין בו מדידות
42 ושיעורים כלל ודי לו במשהו
43 מזערי ואין גדרים בצורתו.

1 ונמצא, שהחילוק בין לימוד התורה לברכת התורה הוא
2 בדוגמת החילוק שבין פירות השנה הרביעית הדומים ללימוד
3 התורה לפירות השנה החמשית הדומים לברכת התורה, שפירות
4 השנה הרביעית הם קודש בגלוי ומצד הגלויים יש להם מעלה
5 וחשיבות לעומת פירות השנה
6 החמישית, אכל יש בהם מדידה
7 והגבלה, שנאכלים
8 בירושלים דוקא כו', שהיא
9 מקום קדוש, מה-שאין-כן פירות
10 השנה החמשית, אף שאין
11 בהם קדושה בגלוי והם פירות
12 חולין, הרי זה למעלה ממדידה
13 והגבלה, שנאכלים בכל
14 מקום ואפילו בטומאה, וכמו
15 שכתוב⁴⁹ על הקדוש ברוך הוא
16 השוכן אתם בתוך טומאתם כי
17 בהיותו בלי גבול אמיתי, גם הטומאה
18 לא מסתירה עליו.
19 ז) אמנם אף שגדלה מעלת
20 עבודת השנה החמשית,
21 שתוכנה הוא המשכת אלוקות בתוך
22 הדברים הגשמיים, כמבואר לעיל
23 באריכות, מכל-מקום צריכה
24 להיות תחלה בתור הקדמה והכנה
25 לזה, העבודה ד"בשנה
26 הרביעית גו' קדש הילולים
27 לה", שתוכנה הוא עבודה רוחנית
28 בקדושה עצמה, פי אם יתחיל
29 מיד באכילת פירות של
30 הקדוש כו', שאין בהם קדושה,
31 הרי עלול הוא ש(הגם
32 שרואה הוספת התבואה,
33 מכל-מקום) לא יודה על זה
34 לה' כו' ותחסר לו ההכרה שהכל
35 בא מהקדוש-ברוך-הוא. ובדוגמת
36 מה שאסור לאכול קודם
37 התפלה⁵⁰ כי לפני התפילה שפועלת
38 התקשרות והתקרבות אל הקדוש-
39 ברוך-הוא, אין בכוחו של האדם
40 להעלות את הגשמיים לקדושה,
41 על זה לה' כו'. ובדוגמת מה שאסור לאכול קודם התפלה⁵⁰. אלא שכל זה

ס"א. - ראה לקו"ש שם הערה 7. 47) פאה פ"א מ"א. 48) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ג ס"ד. 49) אחרי טז, טז. 50) ראה לקו"ת צו ח, רע"א. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

18 כְּהִיפּוּף הַסֹּדֵר והעבודה של השנה החמישית קודמת, בתוכנה ומעלתה
19 לעבודה של השנה הרביעית, וְכִמּוֹ "בְּרַכּוֹ בַתּוֹרָה תַחֲלֶה", שְׁבָלֵי
20 זֶה לֹא הֵכְנָה וְהִקְדָּמָה שֶׁל בְּרַכַּת הַתּוֹרָה אֵי-אֶפְשָׁר אֶפִּילוֹ לְהַתְחִיל
21 לְלַמּוֹד תּוֹרָה ("אֶפִּילוֹ תּוֹרָה אֵין לוֹ"), וְהִינּוּ, שְׁכָדֵי
22 שְׂאֲכִילַת פִּירוֹת נָטַע רְבָעֵי
23 בִּירוּשָׁלַיִם בקדושה תהיה
24 כְּרָבָעֵי כְּנֹדֶשׁ, ותפעל את פעולתה,
25 צְרִיף האדם להיות מְלַכְתַּחֲלָה
26 בְּמַעֲמָד וּמַצָּב שֶׁהוּא מוֹכֵן
27 לְצֵאת מִירוּשָׁלַיִם לְכָל מְקוֹם,
28 ולהביא את הקדושה גם אפילו
29 לְחוּץ לְאֶרֶץ, שְׁגוּשָׁה גוּשֵׁי
30 הַעֲפָר שֶׁלָּה טָמֵא וְאֹיֶרֶה
31 טָמֵא⁵¹, וְכֹל זֶה כְּדֵי לְהַשְׁלִים
32 אֶת הַפְּנוּנָה הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁבִּשְׁבִילָהּ
33 נִבְרָא הָעוֹלָם לְעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבָּרֵךְ
34 דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים.

ביאור בדרך אפשר

1 כמבואר ב'לקוטי תורה': "... שמה שהוא בחינת מברר בודאי שהוא עצמו
2 כבר נתברר בתכלית דהרי לא יכול לברר ולהעלות זולתו אם הוא עצמו עדיין
3 לא נתברר... דלכך אסור לאכול קודם התפלה לפי שהאכילה הוא עניין ביוור
4 הניצוצים שבמאכל ולהעלות המאכל... ואיך יעלה המאכל והוא עצמו עדיין
5 מקושר למטה כִּי-אִם עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה
6 שעת צלוחת שעת קרבה והוא המשכת
7 אלוקות בנפש על-ידי ח"י ברכאן ברוך
8 אתה ה' כו' או אחר-כך דוקא יוכל
9 לאכול ולהעלות המאכל גם כן". אֶלָּא
10 שְׁבָל זֶה הוּא רַק בְּנוֹגֵעַ לְסֹדֵר
11 הָעֲבוּדָה בְּפוּעַל, שְׂעֻבּוֹת
12 הַשָּׁנָה הַרְבִּיעִית הַעֲבוּדָה בַּעֲנִיין
13 הַקְּדוּשָׁה, בַּתּוֹרָה וְתַפִּילָה, בָּאָה לְפָנָי
14 עֲבוּדַת הַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית
15 הַעֲבוּדָה בַּעֲנִיין הָעוֹלָם, גְּמִילוֹת חֲסִידִים
16 בַּגְּשְׁמִיּוֹת וְכוּ'. אֶבֶל בְּנוֹגֵעַ לְפְנוּנָה
17 וְהַמְטָרָה שֶׁל הַעֲבוּדָה, הָרִי זֶה
11 הַעֲלִיּוֹנָה לְעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבָּרֵךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים.

51) שבת טו, ב. רמב"ם הל' תומאת מת רפ"א.

המשך ביאור למסכת קידושין ליום שני עמ' א

10 בדעתו להוסיף ולתקנו ולייפותו אינו מקבל טומאה, אף אם אפשר
11 להשתמש בו.
12 מקשה הגמרא: אִתִּיבִיחָה רִישׁ לְקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן, מִמִּשְׁנַה בְּכֵלִים
13 (פכ"ה מ"ט), כֹּל הַכֵּלִים שֶׁנִּתְּנָן לְתַקְנָם וְלִיפּוֹתָם עוֹד, יוֹרְדִין לְתַדִּי
14 קִבְּלַת טוּמְאָתָן - חַל עֲלֵיהֶם שֶׁם 'בְּלִי' הַמְּקַבֵּל טוּמְאָה, בְּמַחְשָׁבָה
15 בְּלִבּוֹ, אִם הִחֲלִיט בַּעַל הַבַּיִת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם כְּמוֹ שֶׁהֵם, וְאֵין עוֹלִים
16 מִיַּד קִבְּלַת טוּמְאָתָן, כְּלוּמַר לְאַחַר שֶׁחַל עֲלֵיהֶם שֶׁם 'בְּלִי' הַמְּקַבֵּל
17 טוּמְאָה, אֵין שֶׁם זֶה מִתְּבַטֵּל אֶלָּא בְּשִׁנּוּי מַעֲשֵׂה - שִׁשְׁנָה בַּעַל הַבַּיִת
18 אֵת הַכֵּלִי עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה בְּפוּעַל, כְּגוֹן שִׁיתְחַחֵל לְתַקְּנוֹ וְלִיפּוֹתוֹ.

1 מתרצת הגמרא, הַתָּם נָמִי, כֹּל כְּמָה דְּלֹא מְטָא גִּיטָא לְהָדָה - כֹּל אֵין
2 שלא בא הגט ליד האשה, כיון שלא נעשה מעשה הגירושין אֵין
3 הנתינה לשליח נחשבת אפילו כמעשה קטן, וְדִיבּוּר וְדִיבּוּר הוּא -
4 יש כאן רק דיבור של מינוי השליח ודיבור של ביטול, וְאֵתִי דִיבּוּר
5 הביטול וּמְבַטֵּל אֵת דִּיבּוּר הַמִּינוּי, אִבְּל בְּקִידוּשֵׁין לְאַחַר שְׁלוּשִׁים
6 נחשבת נתינת הכסף כמעשה קטן, כיון שעל ידו חלים הקידושין
7 לאחר שלוש יום ללא מעשה נוסף, ואֵין דִיבּוּר הַשְׁמָעָה יִכּוֹל
8 לבטלו.מבואר בחולין (כה). שאֵין כְּלִי מְקַבֵּל טוּמְאָה אִלָּא אִם כֵּן
9 נגמרה מלאכתו, וְדַעַת בַּעֲלֵיו לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא, אֶךְ אִם

המשך ביאור למסכת קידושין ליום רביעי עמ' ב

10 תאכלו, וגם אמר וְאִם תִּמְאַנוּ וְיִמְרִיתֶם וְגו' חָרַב תֵּאָבְלוּ, כיון
11 שמכך שתלה ישעיהו את הטובה בכך שישמענו לה, עדיין לא
12 נשמע שאם לא ישמעו, לא יקבלו את הטובה. אֶלָּא לְרַבִּי הִנְיָא בֵּן
13 גַּמְלִיאֵל, לָמָּה לִי - מְדוּעַ הוֹצַרְךָ יִשְׁעִיהוּ לְפָרֵשׁ זֹאת, וְהָרִי מְכַלֵּל
14 לָאוּ אֵתָּה שׁוֹמֵעַ דָּן. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא, אֲצַטְרִיף, כיון ששִׁלְקָא דְעֵתָךְ
15 אֲמִינָא - שֶׁאִם תִּקְבְּלוּ מוֹזְבָּה, וְאִם תִּמְאַנוּ לֹא מוֹזְבָּה וְלֹא רַעָה -
16 לֹא תִקְבְּלוּ לֹא טוֹבָה אֶךְ גַּם לֹא רַעָה, קָא מְשַׁמַּע לָן שֶׁאִם לֹא יִשְׁמַעוּ
17 בְּקוֹל דְּהוּ, יִיעֲנֶשׂוּ.
18 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא אֵת פִּשְׁט הַפְּסוּקִי: מֵאֵי - מִה פִּירוּשׁ הַקִּלְלָה

1 עדיין לא נשמע שאם לא יקיימו אותם, לא יתברכו. אֶלָּא לְרַבִּי
2 הִנְיָא בֵּן גַּמְלִיאֵל, לָמָּה לִי לְפָרֵשׁ אֵת שְׁנֵי הַצְּדָדִים, הָרִי מְכַלֵּל הֵן
3 אתה שומע לאו. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא, אֲצַטְרִיף, כיון ששִׁלְקָא דְעֵתָךְ
4 אֲמִינָא - הִיא אֲפֻשָׁר לְהַבִּין שֶׁאִם בְּחֻקֵי תְּלִכּוּ תְּחוּל עֲלֵיהֶם
5 בְּרָבָה, וְאִם בְּחֻקֵי תִמְאַסוּ לֹא בְּרָבָה וְלֹא קִלְלָה - לֹא תְחוּל
6 עֲלֵיהֶם לֹא בְּרָבָה וְלֹא קִלְלָה, קָא מְשַׁמַּע לָן שֶׁאִם לֹא יִלְכוּ בְּחֻקוֹת
7 הוּ, יִתְקַלְלוּ.
8 מקשה הגמרא: בְּשִׁלְקָא לְרַבִּי מֵאִיר, הִינּוּ דְבִתִּיב שֶׁאִמְרֵי יִשְׁעִיהוּ
9 לְעַם יִשְׂרָאֵל (ישעיהו א י"ב) 'אִם תִּאָּבְדוּ וְשִׁמְעֵתֶם וְגו' טוֹב הָאֶרֶץ